

Табела 5.1. Спецификација предмета на студијском програму докторских студија

Назив предмета: Моделирање и симулација сложених процеса		
Наставници: Љиљана Колар-Анић, Жељко Чупић		
Статус предмета: Изборни		
Број ЕСПБ: 10		
Услов: Нема услова		
Циљ предмета Упознавање студента са поступком моделирања механизма сложеног процеса и његове симулације на бази постављеног модела уз оптимизацију кинетичких параметара.		
Исход предмета Предвиђање понашања сложених процеса у времену и простору.		
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Постављање механизма сложеног процеса. Дефинисање реакционих врста, простих и сложених реакција, као и целокупног процеса. Дефинисање кинетичких величина, контролних параметара и кинетичких једначина. Избор кинетички значајних реакција и процеса. Моделирање механизма сложеног процеса. Стехиометријски, односно реакциони модели хомогених и хетерогених хемијских реакција. Термокинетички модели хемијских реакција. Популациони процеси. Стехиометријска мрежна анализа. Реакциони путеви. Анализа конзистентности модела. Анализа стабилности. Бифуркациона анализа. Симулација хомогених и хетерогених процеса, укључујући и реакционо-дифузионе системе. Упоредна анализа експерименталних и симулираних резултата и оптимизација кинетичких параметара. Аналитичко и нумеричко испитивање сложених периодичних и аperiodичних динамичких структура. Путеви уласка система у детерминистички хаос. Испитивање сложених динамичких структура различитим методама као што су Поенкареова анализа временске еволуције система у фазном простору и једнодимензионалне мапе. <i>Практична настава</i> Постављање реакционог модела. Нумеричка симулација процеса. Анализа стехиометријских мрежа реакционих модела. Одређивање реакционих путева. Конструисање бифуркационог дијаграма на бази нумеричких симулација. Модел системи су осцилаторне хемијске реакције и осцилаторни физиолошки процеси (на пример, неуроендокрини хипоталамо-хипофизо-адренални систем одговоран за стрес). Примена моделирања у персонализованој медицини.		
Препоручена литература		
1. Ljiljana Kolar-Anić, Željko Čupić, Vladana Vukojević, Slobodan Anić, Dinamika nelinearnih procesa, Fakultet za fizičku hemiju, Univerzitet u Beogradu, Beograd 2011. 2. Lj. Kolar-Anić, S. Anić, Ž. Čupić, A. Ivanović-Šašić, N. Pejić, S. Blagojević, V. Vukojević, Chapter 23 <i>Oscillating Reactions</i>, in <i>Encyclopedia of Physical Organic Chemistry</i>, 6 Volume Set, Zerong Wang (Editor), Uta Wille (Associate Editor), Eusebio Juaristi (Associate Editor), ISBN: 978-1-118-47045-9, Volume 2, Part 2 <i>Organic Reactions and Mechanisms</i>, p.p. 1127-1222. 3. D. Kuzmanović, N. Vasović, S. Kostić, S. Simić, I. Franović, I. Grozdanović, K. Todorović-Vasović, B. Ranković Plazinić, <i>Uvod u teoriju haosa</i>, Univerzitet u Beogradu - Saobraćajni fakultet, Beograd 2013. 4. B.L.Clarke, Stability of complex reaction networks, in I. Prigogine, S. A. Rice (Eds.), <i>Advances in Chemical Physics</i>, 43 (1980) 1-200. 5. Ljiljana Kolar-Anić and Željko Čupić, Stoichiometric Network Analysis of Reaction Systems, <i>Advances in Nonlinear Sciences</i>, Editors M. S. Dimitrijević, D. M. Davidović, South Slavic Academy of Nonlinear Sciences, Belgrade, Vol. 4, 2016, 121-199, ISBN 978-86-905633-2-6 6. Peter Gray, Stephen K. Scott, <i>Chemical Oscillations and Instabilities</i>, Clarendon Press – Oxford, 1990. 7. Robert C. Hilborn, <i>Chaos and Nonlinear Dynamics</i>, Oxford University Press, 2004.		
Број часова активне наставе	Теоријска настава: 5	Практична настава: 2
Методe извођења наставе Предавања, консултације, рачунске вежбе.		
Оцена знања (максимални број поена 100): Активност у току предавања: 10 поена; Практична настава: 20 поена, Семинари: 30 поена; Усмени испит: 40 поена		